POKROK ZÁPADU.

Týdenník politický poučný a zábavný,

PRO

ČECHOSLOVANY AMERICKÉ.

Vychází každou středu.

Redaktor a vydavatel: Jan Rosický.

Předplatné pro Spoj. St. a neb Kanadu [illegible] na rok, — do Evropy [illegible]

Zásilky peněz

[illegible]

"POKROK ZÁPADU"
Omaha, Neb.

THE "POKROK ZÁPADU,"

("PROGRESS OF THE WEST")

Is the leading republican journal published in Bohemian Language in the United States, with a general circulation in nearly all the States and Territories, but principally in the West.

J. ROSICKÝ, Editor & Publisher.

RATES OF ADVERTISING:

Local notices [illegible] cts. per line for 1st insertion.

Standing advertisements:

One inch a year [illegible]
" " 6 Months [illegible]
" " 3 " [illegible]
" " 1 Month [illegible]

Larger spaces by special contract.

Office: 138 Farnham Str.

Omaha, Neb., 31 července, 1878

Velice důležité rozhodnutí sekretáře vnitra.

Minulý týden rozhodnul sekretář vnitra otázku důležitou pro celý západ, hlavně však pro osadníky, neb takové kteří se osadníky státi chtí, a pro společnosti železničné. Rozhodnutí to týče se pozemků drah takových, kterým Spojené státy pozemky co podporu k stavbě dráhy udělily. Pozemky ty dány byly drahám s tou výslovnou podmínkou, že všechny pozemky které do tří roků po ukončení dráhy prodané nebudou, mohou zaujmuty býti na "předkup" (preemtion) v obyčejné ceně $1.25 za akr, výnos však z prodeje pozemků těch, má připadnouti dotyčným drahám. Tato podmínka zůstávala dosud mrtvou literou, ač dráhy jimž pozemky uděleny byly dávno dokončeny. Příčina proč podmínka zůstávala mrtvou literou byla, že dříve bylo málo těch, kterým podmínka ta známa byla v posledních letech pak očekáváno bylo rozhodnutí jednoho takového případu. Brzy po dohotovení Kansas Pacifické dráhy zaujmul jistý Dudymotte v Kansas kus železničného pozemku dle zákona o preemtion a věc přišla pravidelným způsobem před pozemkový úřad a projdouc všemi inštancemi rozhodnuta byla konečně minulý týden od inštance v těch věcech nejvyšší, (vyjímaje soudu,) — od sekretáře Schurze. Rozhodnutí zní následovně:

Skoro veškeré údely pozemků, učiněné Spojenými Státy k podpoře stavby drah neb jiných vnitrozemských oprav, obsahují výminky, z kterých některé účinkují do minulosti, jiné do budoucnosti. Takové podmínky nalezají se též při údělu dráhy Kansas Pacific. Nelze zapříti že kongres měl právo uděliti ony pozemky té společnosti úplně a bezvýminečně, ale aby docíleny byly účele za kterými úděl pozemků učiněn, připojeny byly výminky. Společnost měla právo přijmouti neb zavrhnouti úděl s podmínkama v něm učiněnýma, však přijmouc jej nemůže nyní popírati jejich platnost a účinek. Jedna z těch podmínek a totiž ta dle které žadatel činí nárok na právo zaujmouti část pozemku společnosti uděleného, jest, že: "všechny takové pozemky udělené tím zákonem, kteréž nebudou prodány neb jinak s nimy naloženo, (sold or disposed of) jmenovanou společností za tři roky po dohotovení celé dráhy, podléhají osazení a předkupu jako jiné pozemky, v ceně nepřesahující $1.25 za akr, kteréž vyplaceny budou té společnosti." Kdežto sice pravda, že žádný z rozsudků nejvyššího soudu jasně a určitě nenaznačuje práva vlády k prodání takových pozemků, přec jasně naznačují náhled soudu, že právo takové stává a nechť uznává se, že majetek udělený jest majetkem výminečným a neb majetek s výminečným obmezením, — v obou pádech jsem náhledu toho, že dlužno uznat, že výminka jde s údělem a jest v účinku vyhražením práva vlády, prodati dle předpisu zákona předkupu pozemky udělené společnosti, kteréž by zůstaly neprodané po uplynutí tří roků od času úplného dohotovení dráhy.

Jest myslím stejno, že kongres nemínil uděliti jmenované společnosti tolik pozemků, aby drženy a prodány byly od ní za ceny špekulantské, nýbrž hodlaje poskytnouti jí pomoci a přispění v jejím podniku, postaral se zároveň, aby skutečný osadník, který jest ochoten zaplatiti částku určenou, měl zároveň právo usaditi se a zříditi si domov na kterýchkoliv pozemkách tak udělených, a aby zajištěny byly práva osadníků a zároveň zajištěna společnosti dostatečná náhrada za pozemky, vyhradil (kongres) právo prodeje těch samých po třech letech po ukončení dráhy.

Náhled tento neodporuje účelu, který údělem docílen býti měl. Účel ten byl, přispěti společnosti v díle majícím národní důležitost, kteréž vyžadovalo výlohu jmění přesahující zdroje soukromníků a zdali podpora ta dána v pozemkách kteréž mohou společnosti prodány býti, aby nahraženy byly jí výlohy učiněné, a neb zdali vláda má prodati pozemky ty za určenou cenu a zaplatiti výtěžek z prodeje plynoucí společnosti, považováno za lhostejné od vlády i společnosti která úděl s tou výminkou přijmula. Že společnost takto vyrozumívala údělu, jest patrno z cirkuláře vydaného jejím pozemkovým komisařem, datovaného 12. května 1873, v kterém vyzývá se ku koupi jejich pozemků a v němž se praví: Dráha přijmuta byla od vlády za dohotovenou asi před šesti měsíci. Ve tří letech od toho času železniční pozemky podléhati budou, myslíme, zákonu o předkupu, ale my doufáme a očekáváme že všechny naše pozemky prodané budou než ten čas přijde. Všechny železniční pozemky prodané touto společností prodávají se prosty daní, s ujištěním dokonalého práva držitelského až budou zaplaceny." Více než čtyry roky uplynuly od dokončení té dráhy a přijmutí jí od presidenta v čase kdy p. Dudymotte zadal žádost o pozemek o který spor vede. Soudím že jeho žádost měla být přijmuta od místních úředníků (v pozemkovém úřadě Spoj. Států). měla však podléhati podmínce, že musí dokázati, dříve než zápis obdrží, že když žádost o pozemek zadal, společnost neměla pozemek ten prodaný.

Pakli náhledy mnou vyslovené o prodeji takových pozemků jsou pravé, — a já nevidím příčiny pochybovati o jich pravosti, — prodej pozemků podmínkou tou vyhražených, neprodaných do té doby od společnosti, spočívá v oboru právomocnosti pozemkového úřadu, jako jiných pozemků. Ustanovením údělu, jimiž pozemky ty, neb výtěžek z jich prodeje, připadá společnosti, nařizuje se, že pozemky neprodané po uplynutí tří roků od času kdy celá dráha dokončena bude podléhají osazení a předkupu jako jiné pozemky, za cenu nepřesahující $1.25 za akr. Jinými slovy, že pozemky ty navráceny býti mají v držení veřejné k prodeji pro společnost dle zákonů Spoj. St. o předkupu a nechť považují se pozemky ty za veřejné ve všeobecném a neb zvláštním smyslu, nemůže to, dle mého náhledu, míti účinek na právomocnost pozemkového úřadu, aby pozemky ty prodati nemohl.

Tolik rozsudek. Rozhodnutí toto hlavně potahuje se na dráhy tichomořské, hlavně však na Union Pacific a Kansas Pacific, kteréž již před lety dohotoveny a od vlády za dohotovené uznány byly. Na jak dalece má rozhodnutí to potah též na Burlington & Missouri River, a na Atchison, Topeka & Santa Fee není nám dosud známo, soudíme však, že prvnější zcela podléhati bude rozhodnutí tomu, tak jako tichomořské dráhy. Severní pacifická dráha podléhá taktéž rozhodnutí tomu, ale není dosud dohotovena a proto rozhodnutí v přítomné době nemá tak velkou důležitost, jako v případu drah výše zmíněných.

Rozhodnutím tímto dává se každému právo zaujmouti železniční pozemek v pozemkovém úřadě Spoj. St. dle zákonů o preemtion, po $1.25 akr. Rozhodnutí, to jest i o veškeré pochybnosti zcela dle práva a spravedlnosti a v souhlasu se zákonem, nímž pozemky drahám těm co podpora uděleny byly. Však budoucnost teprvé nám ukáže, jestli rozhodnutí to jest konečné. Očekáváme, že společnosti nebudou ochotny ihned vzdáti se svého dosavádního práva, jelikož se jim jedná o miliony jmění. Považovaly dosud ty miliony akrů pozemků za své i prodávaly většiny za 4 až 10 kráte větší cenu než zákon o preemtion předpisuje. Proto nepochybně přijde věc ta před nejvyšší soud Spoj. Států. Pochybujeme že ta jednati se bude *přímo o otázku tu*, neboť společnosti nemohou upříti, že by se podmínce zákona nebyly podvolily. Budou proto nepochybně vyhledávati cest jiných, postranních, aby účinek zákona a rozhodnutí sekretáře zrušily. Časopis Omaha *Republican* přináší v nedělním čísle rozmluvu s komisařem pozemkovým U. P. dráhy, dle kteréž tento se vyslovil, že hodlá se společnost souditi s každým, kdo by pozemek dle tohoto rozhodnutí zaujmouti chtěl. Společnost bude prý hájiti práva svého k těmto pozemkům na následujícím základě: Zákon nímž jí pozemky uděleny byly praví, že pozemky, které do tří roků po přijmutí dráhy nebudou prodány a neb *jinak s nimy naloženo*, (sold or disposed of) mohou být zaujmuty na předkup. Společnost sice má hojnost neprodaných pozemků ale dala prý je v záruku úpisů (mortgage) a již prý je s nimi *naloženo* tak že netýče se jich rozhodnutí sekretáře. B & M. dráha bude nepochybně míti podobnou vytáčku. Celý její pozemkový úděl přenesen byl od železničné společnosti, pozemkové společnosti, však obě tyto společnosti jsou totožné. Pakli společnosti železničné skutečně buddou chtět dělat osadníkům nesnáze a nechtíce se podrobiti rozhodnutí sekretáře budou hledati rozhodnutí soudu, nemáme pochybnosti, že učiní to jen proto, aby účinek rozhodnutí do délky protáhly, a osadníky od zaujímání pozemků tím způsobem odstrašily, neboť zákonky výše uvedené jsou tak průhledné a smysl i znění zákona tak určitý, že rozhodnutí soudu nemůže ve prospěch jejich dopadnouti. Ostatně možno že si to společnosti ještě rozmyslí a bez dalšího vzpírání rozhodnutí se podrobí, neboť v pádu vzpírání se nemohou ničeho získat. Pakli se podrobí, zvětší se mnohonásobně přistěhovalstvo, obsadí se během jediného roku všechny pozemky podél drah, vzdělány budou v krátké době a dráhy budou z většeného dovozu těžiti. Naopak, jestli budou tomu odpírati, protáhne se osazování, způsobí nevole a nepřátelství proti společnostem a výsledek přece bude jenom potvrzení rozhodnutí sekretáře. Rozhodnutí bude míti v prvních letech snad účinek ne velmi prospěšný vlastníkům pozemků podél drah těch. Když každý bude moci zaujmouti pozemky držené v ceně 5 až 15 dol. akr po $1.25, musí na tu dobu než budou všechny rozebrány klesnouti též ostatní pozemky v ceně. Za to však celkový konečný výsledek bude tím výdnatější. Západ získá mnohé nové osadníky, kteří by jinak nebyli zde domova vyhledávali nechtíce hledati laciných pozemků daleko od dráhy a nemohouce s prostředky svými koupiti pozemky od společnosti. Během pak několika málo roků zmnohonásobní se obyvatelstvo i ceny majetku.

Sekretář Scharz učinil bez odkladu potřebných kroků, aby rozhodnutí jeho v skutek uvedeno bylo. Úřadníkům pozemkových úřadoven dáno navedení, aby společnosti železniční požádali o seznamy neprodaných dosud pozemků, kteréž seznamy do 30 dnů vyhotoveny a pozemkovým úřadům dodány býti mají.

Colfax Co. Neb.

Záležitosti soukromné vedly nás minulý týden do Colfax Co. a nemůžeme opomenouti zmíniti se o kraji tom, jakož i o některých z rodáků tamějších. Colfax Co. leží severně od Buttler Co, v té samé šířce co Seward a Saline Co. na U. P. dráze. Na poledni tvoří hranici řeka *Platte* na východ hraničí Dodge, na sever Cuming a Stanton, na západ Platte Co. Colfax jest malý okres čítající pouze 12 precinctů. Jest 20 mil široký a v největší své délce 25 mil dlouhý. Obyvatelstva čítal minulé jaro 5080 duší, z nichž třetina, pakli ne více, jsou Češi. Okres tento má jako většina okresů v Nebrasce hojně tekoucích vod. Jak z vrchu zmíněno tvoří mělká a široká řeka Platte hranici jižní. Jižní část okresu protéká na příč potok Shell, střední a severní pak potok Maple. Menší přítoky obou potoků brázdí pak krajinu v rozličných směrech. Poloha této county, kterouž jsme tentokráte poprvé projeli, jest veskrze vlnitá. Údolí řeky Platte rozkládá se na této straně u Schuyler v šíři as dvou mil, načež zvedají se stráně (bluffs) v mírném svahu, sjízdné a vzdělání schopné na všech místech, do výšky jen asi 60 neb 80 stop. Sotva vyjede se na horu, leží před zrakem krásné údolí potoka Shell, pokryté jak daleko zrak dosahuje, obydlími rolníků, stády skotu, stoby obilí a lány osení, které střídají se s pestro květnatými lučinami. Na druhé straně údolí zvedají se opět výšiny a to opakuje se do nekonečna. Projeli jsme v minulých letech mnohé kraje Nebrasky, však žádný z nich nelze nám přirovnati ku Colfax Co. Jeť tu méně rovin než kdekoliv jinde, méně však také příkrých strání. Celá krajina, jak daleko jsme jeli, jest vyjímaje údolí potoků které neobyčejně jsou široké, vlnitá. Na výšinách nenalezne rovin. Všechny jsou v mírném svahu skloněné na jednu neb více stran a jede se neustále z výšiny neb proti ní. Nejrozkošnější pohled skýtá se z výšin ležících východně od Maple Creeku as v prostředku okresu, (od severu k jihu.) Tu přehlédnouti lze kraj na 12 až 15 mil a snad dále kolkolem a srdce plesá rozkoší nad pohledem tím. Všude zříti obydlí rolníků, vroubené hájemi, žlutou pšenku, kterouž s chvate a pilí a veselou tváří bodří rolníci klidí, vysoké kupy svezeného již raného obilí a kupky posekaného v minulých dnech, dlouhé lány kukuřice, kteréž výškou svou a tmavě zelenou barvou skoro háji se podobají a široké údolí Maple Creeku, kteréž jest nepřetržitou lučinou; v dáli pak na severozápadu proti obzoru vystupují obrysy kostelíčka, kterýž nedávno postaven byl. Víme z vlastní zkušenosti, že v mnohých státech, ba i místy v státu našem, vybrali si krajané kraje nejméně vábivé. To však neplatí o krajanech v Colfax Co., kteří usadili se v kraji dobrém, úrodném i vábivém. Úroda bude letos v Colfax Co. velmi dobrá. Pšenice fousatá jest velmi pěkná, zrnitá i plných klasů. Hladké pšenice jsou poněkud špatnější; klasy jsou zubaté. Kukuřice slibuje úrodu nesmírnou, vzdor tomu že mnohá neměla dosti ovorávání, a jest travou zarostlá, jelikož v čase kdy měla toho nejvíce zapotřebí nemohlo se dobře pro časté deště do pole. Každý rolník s kterým jsme mluvili liboval si úrodu, stěžovali jen všichni na nedostatek dělníků a na to, že nedávnými parny všechno obilí rázem uzrálo, tak že nebude lze vše sklidit bez ztráty. Nedostatek dělníků, vzdor tomu že se $2.50 denně ku stravě platí, bylo pozorovati skoro všude na nesvázaných hrstěch.

Městečko Schuyler překvapilo nás vzrůstem svým za tu dobu co jsme jej neviděli. Nejsou to tak mnoho budovy obchodní, ač i těch značně přibylo, jako spíše obydlí, residence, na kterých městu nejvíce přibylo. Mezi budovama v obchodní části města zvláště upoutaly pozornost naší velký nový hotel, který jest zajisté jedním z největších podél této dráhy a síň spolku hasičského, vystavěna na akcie, v kteréž naši rodáci časem též zábavy odbývají. Residencí, velkých, vkusně stavěných a skvostně zařízených, vystavěn tu počet veliký a jest to důkazem, že obchodníci Schuylerští s úspěchem obchod vedou. V pravdě musíme říci, že žádné městečko velikosti Schuyler (čítá as 1000 obyv.) nemůže se vykázati tolika velkými a nákladnými residencemi jako toto. Nové české budovy které jsme zde pozorovali byly následující: Velká a pěkná residence pana F. Foldy, nejstaršího českého obchodníka tu, kteráž ještě není zcela dohotovena a během podzimu mansardskou střechou opatřena bude; nová obydlí p. Janečka, Hanka a Otradovského; nová hostince p. p. Vávry a Čabana; nový krám p. Zrzana, v kterém p. V. Malý obchod vede, a jiných více. S potěšením přiznáváme, že míme ve Schuyler četných a upřímných přátel, jako p. Jos. Durase, který tu má dobře zařízený obchod střížní a prodává tak lacino, že jsme sami láci ku koupi byli přemluveni, p. Dvořáka, okresního klerka, který svou druhou lhůtu k spokojenosti veškeré zastává, p. Zerzana, soudce smírčího, veřejného notáře a jenerálního jednatele, p. Foldu, bývalého zástupce v zákonodárství, p. Hanka, nejstaršího hostinského a nyní též groceristu, p. Malého který nedávno samostatný obchod započal a krajanům svým ochotně i spravedlivě vždy poslouží, p. Novotného, chefa českého skladu prken, p. Otradovského, s kterým již po 10 roků spřáteleni jsme, p. Peška, Lopáčka, Papeže, Čabana a jiných více. Bylo nám též příjemno známost naší rozšířiti a seznámili jsme se tu osobně s p. Vávrou, hostinským, p. p. Bratry Severýny, z nichž jeden samostatný obchod sedlářský, druhý pekařský provozuje, p. Vaněčkem, obuvníkem, který hotoví boty a střevíce pro celý svět a vše stvoření, a jiných více. Zvláštní potěšení způsobilo nám seznámení s českým kazatelem z Buttler Co., p. Hovorkou. Z několikahodinného rozhovoru s ním seznali jsme v něm muže dokonalého, kterýž pochopil úkol svůj v duchu věku nynějšího a věnuje snahy své povznešení lidstva k lidskosti. Přejeme mu v pracném, namahavém a nevděčném, díle jeho svatou trpělivost a hojně zdaru. Též natrefili jsme zde náhodou p. p. Suchého z Wisconsinu a Rozsívala z Minnesoty, kteří před několika týdny se dále na západ, do Howard Co., Omahou ubírali. Nezalíbilo se jim na západě a vrátili se do Schuyler, hodlajíce v okolí budoucí domov svůj vyhlédnouti. Pan Rozsíval chce použíti výhod rozhodnutím sekretáře Schurze ohledně pozemků železničních nabytých a hodlá vzíti na předkup kus pozemku železničného. Měl příležitost mluviti o tom s úředníkem pozemkového úřadu, který jej ujistil, že může si vybrati kterýkoliv dosud neprodaný pozemek železniční. Nemůžeme ukončiti bez vzdání díků panu Janečkovi a p. Otradovskému a choti jeho, za přátelské pohostění, jakož i p. p. Durasovi, Dvořákovi, Zerzanovi a Foldovi za přátelské služby. Všem našim přátelům: Na shledanou!

Noticky.

‡ Republikánský časopis Harpers Weekly praví o navrhování Granta za příštího presidenta a ožvanění, že jest zapotřebí pevné ruky k řízení národa: "To jest ton patolízalů Ludvíka Napoleona. Povinosti amerického presidenta jest, plniti zákony, ne řiditi pevně národ. Ti, kteří zuřivě a na takovém základě požadují nominaci Granta, přispívají k tomu, aby zničena byla naděje na republikánské vítězství.

‡ Demokratické časopisy spínají race nad tím, že president Hayes za 1½ roku svého úřadování omilostnil již asi 200 odsouzených. Nebude nemístné snad připomenouti jim, že by měly též roztrhnouti roucho své a sypati popel na hlavy při vzpomínce, že guvernerové Indiány, Hendricks a Williams, omilostnili během minulých 5 roků 358 trestanců, což jest v poměru obyvatelstva Soustátí proti obyvatelstvu státu Indiany desetkráte více než učinil Hayes.

‡ Obdrželi jsme číslo časopisu La Fayette County (Tex.) Record, od 24. července, v kterémž obsažena jest v anglickém překladu řeč p. A. Hajduška z La Grange, držena na 4. července ve Velehradě k shromážděným tu krajanům z Fayette a Lavaca Co.

‡ Minulý týden vydáno bylo číslo "Dennice Novověku" v Chicago, kde se vydavatel a redaktor p. V. Šnajdr, nalezá aby nakoupil zásoby pro novou tiskárnu. V čísle tom vypisuje p. Š. příčiny které vedly k přestávce v vydávání listu toho. P. Š. koupil tiskárnu po zašlém *Pokroku* a zůstal na ní část dlužen. Čas placení dopadnul již před několika měsíci, však nebylo na něho doléháno až po sjezdu Č. S. P. S, v kterémž byla mu výpomoc slíbena a kteráž by byla tedy během nejbližších příštích týdnů přišla. Z toho a jiných okolností dovozuje p. Š. že původcové zabavení tiskárny mají v úmyslu vydávati nový list v Clevelandu a sice republikánský. Dennice počne opět, dle ohlášení v čísle v Chicago vydaném vycházeti do 2 týdnů v Clevelandu.

‡ Sjezd Sokolů bude se přece odbývati a sice položen na dny 12. a 13. srpna do Chicago. Nepochybně zúčastní se sjezdu oba Sokoly ze Cedar Rapids, Sokol St. Louiský, Sokol Detroitský, New Yorský, Baltimorský, Clevelandský, s oba Sokoly Chicagské.

‡ Dělnické Listy jistí že "Zapadající Pokrok" ztratil poslední špetku rozumu a slušnosti a s lidmi bez rozumu a slušnosti nechtí prý se hádati. Že nám rozum stojí, jest pravda; ale pouze nad drzostí Dělnických Listů. Proto že nechceme následovat jejich příkladu a přezdívat a nadávat jim, jako oni činí nám, nemáme prý slušnosti. O rozumu vůbec již ani neopovažujem se mluvit. Jest již dávno známo, že Dělnické mají všechen rozum v pachtu.

‡ Ve sjezdu Č. S. P. S. v Clevelandě přijmuto bylo též usnešení, že řád tento nemá nic společného se socialisty čili komunisty. To není vhod panu Meilbekovi v Chicago, Dělnickým Listům a řádu Komenský Č. S. P. S. v New Yorku. Nevidíme proč jim to není vhod. Dle náhledu našeho nejsou sekce socialistické čísly řádu Č. S. P. S. a řády nejsou sekcemi. Sekce předstírají účely politické, řád má účel z cela a výhradně dobročinný. Pakli že p. Meilbek. Dělnické Listy a řád Komenský chtí do řádů přivléci spor o socialismus, neděje se to zajisté z přátelství a ku prospěchu řádů.

Divadlo ve Wilber,

V síni

M. B. HOKUFA.

ŘEDITEL DIVADLA A REŽISER: J. SCHUESSLER.
ŘEDITEL HUDBY: TOM. PAŠEK.

V neděli dne 4. srpna

Pan domácí.

Fraška v jednom jednání.

POTOM:

Gestující študent,

ANEB:

Strašidlo v moučnici.

VESELOHRA SE ZPĚVY VE 2 JEDNÁNÍCH, DLE IG. UL., VZDĚLAL J. SCH.

Vstupné každá osoba 25 ctů.
Dítky do 12 let, 15 ctů.

ZAČÁTEK V 8 HODIN VEČER.

Do Saline County.

Nížepsaný oznamuje ct. krajanům že převzal

HOSTINEC

od p. M. Kovářika na cestě mezi Crete a Wilber.

Otevření toho samého bude oslaveno

PLESEM

v neděli dne 11. srpna.

Čepovat se bude výtečný Milwaukský ležák; o jiné nápoje a doutníky a výtečnou hudbu jest též postaráno.

Zároveň oznamuje ct. krajanům, že se budou odbývat plesy každou neděli v tomto hostinci.

K četné návštěvě zve

JOSEF NOVAK.

Nejnovější, nejlepší,

šicí stroje.

Soustavy Halla.

Prodává

M. Čada,
V CRETE - NEB.

Přijďte se na ně podívati, když chcete koupiti šicí stroj. (od13)